

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicium De Articulis Confessionis Fidei Anno M. D. XXX.
Caesar. M. Augustæ exhibitis, quatenus scilicet à
Catholicis admittendi sint aut reiiciendi**

Hoffmeister, Johann

Coloniæ, 1559

VD16 ZV 17723

De Ecclesia Catholica & huius certiß. notis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34289

ARTICVLVS VI.

in sententia sic placuit Bucero, vt eam ipsam Responsioni suæ ad Episcopum Abri-
mè: inseruerit. Hæc igitur sunt quæ habu-
imus super hoc Sexto confessionis Ar-
ticulo.

*De Ecclesia Catholica Ar-
ticulus Septimus.*

ITEM docent, quod vna Sancta
Ecclesia perpetuò mäsura sit, Est
autem Ecclesia congregatio sancto-
rum, in qua Euangelium rectè do-
cetur, & rectè ministrantur Sacra-
menta. Et ad veram vnitatem Eccle-
siæ, satis est consentire de doctrina
Euāgelij & administratione Sacra-
mentorum. Nec necesse est vbi que
esse similes traditiões humanas, seu
ritus aut ceremonias ab hominib⁹
institutas. Sicut inquit Paulus, vna
fides, vnum Baptisma, vnus
Deus & pater omni-
um & cæt.

F. Ioan Hoff.

ARTICVLVS VII.

F. Ioan. Hoff.

VAE hic articul⁹ habet, mihi per omnia probantur, licet quædam desiderem quæ ad præsens negotiũ ab Aduersarijs merito fuissent adiecta, hoc quod in sequentibus aperire statuimus. Quod autem Cõfutatores, quos vocant, hoc articulo non nihil fuerint offensi, causam puto, quod veterum scriptorum, quæ Aduersariorum nomine hæten⁹ prodierunt, obliti sunt minimè: & ob id non iniuria subueriti sunt ab illis non nihil fucarè fieri. Nam velint, nolint Aduersarij, coguntur fateri, se suosque non omnino purè tractasse nomen Ecclesiæ: immò ex hijs sunt qui etiam Ecclesiæ appellationem abolitam esse optauerunt. Iam cur nihil hoc articulo offendar, rationem reddam: & hæc est, quod omnes huius partes, piè & candidè interpretatæ, Ecclesiæ aut nihil aut parum præiudicare videntur. Sentum nostrũ sic habet. Aduersarij vnã volũt habere Ecclesiã, quã neq; nos partã vel multiplicatã volum⁹. Eccl⁹ lib. 2. Epif. aclesienĩ catho, vna esse potest, ait cypria. 12.

G . 2

scindi

ARTICVLVS. VII.

De utilita.
Credē, c. 7

Ephe. 5.

Lib. ca. 14.

scindi vel diuidi non potest. Et D. Augusti-
nus. Vna est Catholica Ecclesia cui Hære-
ses aliæ, diuersa nomina imponūt, cum ip-
sæ singulæ, proprijs vocabulis, quæ negare
non audeant, appellentur. Hæc ille. Hanc
verò Ecclesiam sanctam esse symbolum fi-
dei nostræ, etiam iuxta Scripturę sensum,
apertissimis verbis fatetur. Christus enim
dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro
ea, vt illam sanctificaret, ait Apostolus. Ter-
tiò hanc perpetuò mansuram, quis negat?
Hinc Alexander ille Constantinopolitan⁹
Pont. in Tripar. Histo. Ecclesia catholica
& Apostolica inuincibilis est, licet omnis
mundus aduersus eam pugnet, & victrix
totius impietatis aduersæ existit, securos
nos faciente patrefamiliās eius, cum cla-
mat, Habete fiduciam: Ego vici mundum
&c. Et Chr̄s Ecclesię summū caput, fatetur,
immò & pollicetur, inferorum portas con-
tra illam non præualituras. Quartò vocat
Eccle: Sanctorum congregationem: in quo
nihil peccant siue de viuis, siue de putria-
dis vel mortuis membris intelligas: nam v-
traque membra ab Apostolo sancta sunt
vocata. Quamdiu enim in hoc mūdo sunt,
ad sanctificationem sui possunt habere
accessum,

ARTICVLVS VII.

accessum, quotquot Ecclesiæ, fide, & dilectione & sacramentorum participatione semel inserti sunt. Et Sanctorum appellatio omnibus & singulis qui Christiano censebantur nomine, ab Apostolis attributa est. Quomodo verò mali sint in Ecclesia alibi dicemus. Quintò adijciūt in Ecclesia Euangelium rectè doceri: & hoc verū est. Nam vtcunque Hæretici iactitent se habere Euangelium, se habere genuinam. S. literarum interpretationem, tamen in sola sancta Ecclesia Catholica & Apostolica rectè habetur euangeliū, & in ipsa rectè & vtiliter docetur euangelium. Totidem verbis respondemus de vsu & vero vsu Sacramentorum. Hæc enim etiam apud Hæreticos sunt, sed apud Hæreticos non prosunt, id quod non in vno loco tantum D. docet Augustinus. Hjs addunt Aduersarij, Non esse necessum vbiq; similes haberi traditiones humanas, seu rit⁹ aut cæremonias ab hominibus institutas. Neque hæc mihi displicuerint. Quis enim ignorat Sententiã D. Gregorij Pont. (quem illi per contemptum Cæremoniarum Magistrum appellare solent,) qui sic ad Leandrum scribit, In vna fide, inquit, nihil officit Ecclesiæ sancte,

ARTICVLVS. VII.

Ad lucini-
um, Consuetudo diuersa. Et D. Hieronymus
ille, qui & ipse non pauca scripsit aduer-
sus Vigilantios, & Luciferianos in fa-
uorem cæremoniarum. Ego te illud bre-
uiter admonendum puto, inquit, tradi-
tiones Ecclesiasticas, præsertim quæ fi-
dei non officiant, ita obseruandas, vt à
maioribus traditæ sunt: nec aliorum con-
suetudinem, aliorum contrario more sub-
uerti. Quæ Diuus Augustinus ad Ianuariū
suum hac de re scripsit, notiora sunt, quàm
vt negari possint. Quod neq; contra fidem
inquit, neque contra bonos mores inin-
gitur, indifferenter est habendum, &
pro eorum inter quos viuatur societate
seruandum. Sed de traditionibus huma-
nis & Cæremonijs Ecclesiarum differen-
tibus, suo loco à nobis disputabitur.
Artic, 154 Hæc, ni fallor, summa est huius sepa-
timi Articuli, cui adieci rationes & pa-
trum autoritates, quare mihi singula pro-
bentur, & quare & his Ecclesiæ notis
nullam improbare debuerim. At hæc non
suffecerint ad veram & infallibilem, illius
veræ, sanctæ, & Catholicæ Ecclesiæ
quam quærimus, cognitionem: quoniã hic
nihil à nobis dictum est quod ad se rapere
non

ARTICVLVS. VII.

non possint pestilentissimi etiam Hæretici, pro vt solet se Angelus Sathanæ in Angelum lucis subinde transfigurare. Quis enim nesciat vetustissimam esse & semper fuisse inter veros Christianos, & vastos hæreticos controuersiam hanc, Vbi nam, & apud quos huiuscemodi sit vera Ecclesia: duabus præsertim Ecclesijs inter se differantibus, & vtrisque asserentibus se vel in fide Saluatoris Iesu permanere, in Euangelicis Apostolicisque doctrinis, in vera fide Christi, in Christianorum vera religione. Aetate & seculo Tertuliani & Irenæi, hæretici à vera Ecclesia se separantes, apud se esse Ecclesiam dixerunt. Sic post hæc tempora (vt D. Cyprianus ait) Novatus Simiarum more, quæ cum homines non sint, homines imitatur, voluit Ecclesie Catholicæ autoritatem vindicare: & cum ipse in Ecclesia non esset, sed cõtra Ecclesiam rebellis foret, hoc vnũ sibi vèdicabat, quod cæteros faciens Hæreticos, apud se esse Ecclesiã diceret. Sic & D. August. cõt. Donatistas, eadem docet suo seculo accidisse. Controuersia hæc inter nos est, inq̃t, Vbi vera sit Christi Ecclesia, vtrum apud vos, an apud nos? Sed qm̃ hæc indubitata

August.
de utilitatibus,
creden.
cap. 7.

Ad Iubaianum.

Cõt. Petri
lia: Episto
c. 2.

ARTICVLVS VII.

& certa sunt, his talibus tantorum patrū testimonijs cōtenti simus: & negotiū hoc totū alitū repetamus, Articulus igitur huius confessionis septimus hoc in summa habet, vnicā & Sanctā esse Ecclesiam, eādēq; perpetuò mansuram, esse item hanc Sanctōrum congregationem, in qua rectē annuncietur Euange. & rectē administrentur Sacramē. &c. Bene se habet. An ne eadem verissima esse fatentur multorum temporum complures Hæretici? Patrum sententias iam audiuius. Quid item Sacramentarij vestri, quid Anabaptistæ vestri in miserrima hac Ecclesiæ turbatione iactauerint, Apologiæ authori notius est quàm velit. Addit quidem, ceu diximus, veras esse ecclesiæ notas veram Euangelij doctrinam, veramque Sacramētorum administrationem: Sed & hæc omnia apud se esse longè omnium verissima & vtiliss. plenis buccis crepant omnes omnium seculorum Hæretici: hoc tam verum est, vt nullis egeat certioribus demonstrationibus. Si enim Hæretici de suis scriptis dicerēt, Hęc sunt pestifera verba ex venenoso fonte (Augusti. verba sunt cōt. Manichæos) quæ qui audierit, & eisdē primū crediderit, deinde q̄ insinuāt custo-

Cōt. Epil.
Fūdamē.
ca. 11.

ARTICVLVS. VII.

stodierit, nunquam erit vitæ restituendus
 & c. Si talia inquam, illi de suis scriptis di-
 cerent, Quis, obsecro, talia Scripta ample-
 teretur? immò quis non abominaretur?
 Rectè ergo Hilarius, de Scriptura, inquit,
 non est Hæresis, sed de sensu Scripturæ. Sic
 de administratiõe Sacramentorum par est
 ratio. Quid olim Donatistæ, de suo bap-
 tismo? Quid Valentiniani de sua Eucharis-
 tia? Quid item Messaliani de Eucharis-
 tia? Quid nostra ætate Sacramentarij? Quid
 Anabaptistæ? Quid alij quos enumerare lō-
 gum esset? Certè Donatistæ, sicut apud D.
 Augustinū legis, dicebāt Christianū nomē
 perijsse de tot Gētib⁹, in orbe terrarū, & in
 sola Africa remāsisse. Ergo hæten⁹ cōtro-
 uersia est, quinā sint illi qui Euāgeliū verè
 docent, & qui verè habent verum vsum Sa-
 cramentorum. Quod negotium hoc ad re-
 gulam Euangelij retuleris, iam redibit cir-
 culus ad caput. Qui enim tibi negant verā
 Sacramentorum administrationem, nihilo
 facilius tibi tribuent veram Euangelij in-
 terpretationem: nam alterum ex altero se-
 qui videtur, vt qui hoc verè habeat, illo ca-
 rere non possit. Vides hīc, opinor, quā
 insufficiens sit huius Ecclesiæ definitio, q̄

G s con-

ARTICVLVS. VII.

Confessionis vestrae articulus habet. Ergo in eiusmodi controuersijs bene considerandum est, quod nam Asylum, quod Suffugiū Patres orthodoxi habuerunt, ubi tanquā in tutissimo portu, hæreticorum figmenta contēnere, immò explodere & exhibilare potuerint. Quicquid enim de Euangelio & Sacramētis dixeris, nam hoc mihi sæpius repetendum est, hoc ipsum ab Hæreticis audire cogēris. Tam certò enim nouerunt Hæretici summam auctoritatem scripturæ sacræ apud Christianos esse, ut nonnulli illorum maluerint dicere Sacras Scripturas (quæ scilicet ipsorum dogmatis aduersabantur) à falsarijs esse corruptas, quàm scripturam non esse audiendam. Hæc uel ex vno Augustino discere licebit. Quis enim nesciat quæ Faustus Manichæus in Euangelicis & Apostolicis literis calumniatur, tanquā subditicia & à falsarijs adiecta? neque enim ausus fuit eleuare apud Christianos auctoritatem scripturarum. Sed ut uideretur Christianus esse, pollicebatur se potius Euangeliorum auctoritatem vindicare quàm pati ut sic ab Hæreticis (hoc nomine intelligebat Christianos) adulterarentur.

August. de
utilitate
Creden.
cap. 3.

ARTICVLVS. VII.

terarentur ac deprauarentur. Iam qua-
 lia quidam illorum habuerint Sacramen-
 ta, ex Iræneo, Eusebio, Augustino, &
 alijs id genus discere potes. Hæc igi-
 tur cum ita sint, quid faciendum? Quo
 confugiendum? Vbi certæ notæ Ecclesiæ
 Catholicæ? Imò vbi ecclesia ipsa, in qua
 sola vera doctrina Euangelij, & vera Sa-
 cramentorum administratio? Augustinus
 sibi vendicat Ecclesiam, eandem sibi ven-
 dicat Donatus. Augustinus iactitat veram
 Euangelij interpretationem, & verum Sa-
 cramentorum vsum. At totidem verbis, re-
 sonabilis Echo, respondet Donatus. Ean-
 dem cantilenam iam à Sacramentarijs &
 Catabaptistis sæpe audiuius. Imò de
 hoc solo iam controuertitur inter Lu-
 theranos, & pontificios. Liceat mihi hoc
 abuti nomine. Nam vtra pars conuicerit
 infallibiliter apud se esse veram atq; sine-
 ram Euangelij doctrinam, legitimamque
 Sacramentorum administrationem, cer-
 tè alteram hæreseos conuicisse certissimū
 est. Inter has etenim partes videmus Chri-
 stianam fortitudinem, & Hæreticam per-
 tinaciam configere, Cum itaque res sic
se ha

ARTICVLVS. VII.

se habeat, id quod etiam vetustiss. Tertullianus iam olim probauit, attende obsecro, diligenter & vide quo nam confugerint Sacri ac Catholici patres in disputationibus suis contra Hæreticos. Prima quidem arma ex Sacris Biblijs deprompta fuerunt, quæ cū etiam ab Hæreticis subdolè depromebantur, sic vt nō nūquam dubia videretur simplicioribus pugna, tum concursus est ad Catholicis. Quo? Ad D. Petri Cathedram hoc quod satis probant tot vetustissimorum ac Sanctiss. Doctorū monumenta doctiss. Ex horum ergo ecclesiæ columninum bene magno numero, D. Augustinum audiemus. Multa sunt, inquit, quæ me in Ecclesiæ gremio iustissimè tenent. Tenet me consensus populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata: tenet ab ipsa SEDE PETRI APOSTOLI, cui pascebas oues suas post resurrectionem suam Dominus comendauit, vsque ad præsentē Episcopatū SUCCESSIO SACERDOTVM. Tenet postremò ipsum CATHOLICAE nomen, quod non sine causa inter cæcū multas Hæreses ista Ecclesia SOLA obtinuit. Haftenus ille aduersus epistolā Manichæi

ARTICVLVS. VII.

nichęquam Fundamentum vocant, ca. 4.
 Contra literas verò Petilianı lib. 2. cap. 51.
 ait. Quid tibi fecit CATHEDRA ECCLES-
 SIAE ROMANAE in qua PETRVS SE-
 DET, & in qua hodie ANASTASIVS sedet
 &c. Eiusdem sententię est D. Hierony. qui
 ad Damasum papam prouocat, dicēs, Ca-
 thedram Petri, & fidem apostolico ore
 laudatam, mihi censui consulendam: in-
 de nunc meę animę postulans cibum, vn-
 de olim Christi vestimenta suscepi &c.
 Sic Chrylōstomus dū periclitaretur, ad In-
 nocentium Papam prouocat. Sic D. Atha-
 nadius, ad Iuliū Papā Rom. appellat. Quod
 si vetustiora quæras, audi Tertulianum
 prædictis per omnia subscribentem. Apost-
 oli, inquit, primò per Iudæam contestata
 fide in Iesum, & Ecclesijs institutis, de-
 inde in Orbem profecti, eiusdem fidei
 doctrinam Nationibus prouulgarunt: &
 Ecclesias apud vnāquamque ciuitatem
 condiderunt, à quibus radicem fidei, &
 suam doctrinam cæterę exinde Ecclesię
 mutuataę sunt, & quotidie mutuatur vt Ec-
 clesię fiant: & per hoc & ipsę Apostolicę
 deputatur, vt soboles Apostolicarum Ec-
 clesiarum, vt omne genus ad originem suā

Triparez'
 Histo.
 lib. 4. cap.
 15.

gen.

ARTICVLVS VII.

Lib. 4. c. 57
& 43. Item
lib. 3. ca. 3.

cenfeatur, &c. Si tibi columina hæc Eccle-
fiæ minimè fatisfaciunt, fubijciam vel ex
abundanti non contemnendum Præfulem
Irenæum, cuius aduerfus valentinū Hæreti-
cū funt quæ iā continèter fequuntur. Agnia-
tio vera, inqt, eft Apoftolorum doctrina, &
ANTIQUVS ECCLESIAE STATUS, in
vniuerfo mundo, & in charactere corporis
Chrifti, fecundum **SUCCESSIONEM E-**
PISCOPORVM, quibus illi eā quæ in vno-
quoq; eft, Ecclefiā tradiderunt, quæ puenit
ad nos &c. Hæc ille. Ex his, ni male iudico,
fatis liquet quò patres, quibus cum Hære-
ticis res fuerit, cōfugerint, nimirum ad Ca-
thedram Petri, ad fucceffionem & tradu-
cem patrum & Epifcoporum, ad confen-
fum deniq; Catholicæ Ecclefiæ. Igitur qui-
bus lufus hætenus fuit Cathedram Petri,
& patrum pias cogitationes contemnere,
videant, videant quod & male illos mane-
at iudicium. Audiant, immò & timeant Sē-
tentiam D. Cypriani, quæ fic habet, Neque
aliunde hærefes obortæ funt, inquit, aut
nata funt fchifmata, quàm inde quod Sa-
cerdoti Dei non obtemperatur. Nec va-
nus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad
tempus iudex **VICE** Chrifti cogitatur &c.

Li. 1. Epi. 3.

Sed

ARTICVLVS VII.

Sed quid multis? Inspiciantur ac exami-
nentur acta veterum Conciliorum, diligen-
ter item excutiantur Priscorum Episco-
porum lucubrationes, & non magno labo-
re inuenire dabitur, quibus notis, quibus
indicijs cognosci ac discerni possit San-
cta Catholica Ecclesia ab adulterina: qui-
busque notis probandum sit, vtra pars syn-
ceram conseruet Ecclesiae doctrinam, &
vtra pars administret Sacramenta iuxta ve-
ram ac legitimam administrationem. Hæc
mihi eo dicta sint, vt de his diligentius co-
gitandi aduersarios admoneam. Scripse-
runt Patrum & nostro sæculo de Eccle-
sia & huius autoritate multi multa: at ex
media quasi ætate propter breuitatem &
methodum mihi placet, vt qui maximè,
Vincentius ille Lyrinensis. Ex Neoteri-
cis, quos quidem videre mihi datum est.
Ioannes Driedonus Louaniensis Theolo-
gus, Albertus Pighius, Cornelius crocus,
& alij quos enumerare longum esset.

Ex his qui volet copiosiora legat, nos
breues esse studemus. Quod porro ad
Sacramentorum vsum, & traditiones hu-
manas adtinet, suo loco, non occulta-
bimus sententiam nostram. His ergo arti-
culum

culum

ARTICVLVS VII.

culum hunc septimum absolutū volumus.
Diximus autem ipsum sana quidem habere, sed non sufficientia, hoc quod suo ordine putamus sufficienter demonstratū. De Dominus vt ab Ecclesia nostra sancta & Catholica nunquam alienemur, & si qui ab illa aberrarunt in tempore ad illam redeant vt tandem fiat vnus Pastor & vnum ouile. Tritum est, nec minùs verum illud Cypriani. Non potest habere Deum Patrem, qui non vult habere Ecclesiam matrem. Et hec quidem hactenus pro mediocritate nostra

^{que} *DE VIRTUTE, A DEO que & vsu Sacramentorum Articulus Octauus.*

QVanquã Ecclesia propriè sit congregatio sanctorum & verè credentium, tamen cum in hac vita multi hypocritæ & mali admixti sint, licet vti Sacramentis, quæ per malos administratur, iuxta vocem Christi, Sedent Scribæ & Pharisei in Cathedra Moyfi &c. Et Sacramenta